

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Busleyden Atheneum - campus Botaniek te MECHELEN

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 40907

Instelling Busleyden Atheneum - campus Botaniek

Directeur Stefaan CROONEN

Adres Augustijnenstraat 92 - 2800 MECHELEN

Telefoon 015-29.01.36

Fax 015-20.63.18

E-mail info@BAbotaniek.be

Website <http://www.BAbotaniek.be>

Bestuur van de instelling GO! SGR Mechelen-Keerbergen-H. o/d Berg

Adres Mechelbaan 561 - 2580 PUTTE

Scholengemeenschap SG Mechelen-Keerbergen-Heist O/D Berg

Adres Mechelbaan 561 - 2580 PUTTE

CLB GO! CLB Mechelen

Adres Augustijnenstraat 80 - 2800 MECHELEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 22-02-2016, 23-02-2016, 24-02-2016, 25-02-2016, 26-02-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 26-02-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 12-04-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Bart WINDELS

Teamleden Wendy FRANQUET, Ingrid VAN CAUTER, Vinciane
VANDERHEYDE, Hilde VAN HOUTE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	8
3.1.1.2 Biologie en toegepaste biologie in tso tweede graad in de studierichting Techniek- wetenschappen (leerplannen 2012/033 en 2004/029)	10
3.1.1.3 Engels in tso tweede graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen en in tso derde graad in de studierichtingen Chemie en Farmaceutisch-technisch assistent (leerplannen 2012/025 en 2014/019)	13
3.1.1.4 Frans in bso derde graad in de studierichting Verzorging (leerplan 2012/043)	15
3.1.1.5 Huishoudkunde in bso tweede graad in de studierichting Verzorging-voeding (leerplan 2010/029)	18
3.1.1.6 Huishoudkunde in tso derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplan 2000/044)	20
3.1.1.7 Opvoedkunde in tso derde graad Se-n-Se in de studierichting Leefgroepenwerking (leerplan 2005/040)	22
3.1.1.8 Toegepaste chemie in tso derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplan 2007/022)	25
3.1.1.9 Toegepaste chemie in tso derde graad Se-n-Se in de studierichting Apotheekassistent (leerplan 2011/038)	27
3.1.1.10 Verzorgingstechnieken en voeding in het beroepsvoorbereidend leerjaar Decoratie- Verzorging-voeding (leerplan 2008/014)	28
3.1.1.11 Wiskunde in de eerste graad A-stroom en in tso tweede graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen 2006/005 en 2007/038)	30
3.1.1.12 Wiskunde in tso derde graad in de studierichtingen Farmaceutisch-technisch assistent, Gezondheids- en welzijnswetenschappen, Sociale en technische wetenschappen (leerplan 2005/069)	32
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	33
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	34
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	35
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	36
4.1 Evaluatiepraktijk	36
4.2 Aanvangsbegeleiding	38
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	40
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	42
6.1 Wat doet de school goed?	42
6.2 Wat kan de school verbeteren?	42
6.3 Wat moet de school verbeteren?	43
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	44
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	44

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Busleyden Atheneum, campus Botaniek is een middelgrote school, gelegen op een boogscheut van de pittoreske Mechelse Kruidtuin en van de Zandpoortvest, de 'onderwijsboulevard' van de stad. De school vormt samen met vijf andere campussen het Busleyden Atheneum, maar heeft een uitgesproken profiel en een eigen project waarin 'zorg' centraal staat.

Het onderwijsaanbod in de bovenbouw bestaat uit verschillende studierichtingen in bso en tso binnen de studiegebieden Personenzorg en Chemie. Een brede eerste graad bereidt de leerlingen op al deze studierichtingen voor. De school recruteert leerlingen uit een zeer brede regio, onder meer omwille van de Se-n-Se-richtingen Apotheekassistent, Leefgroepenwerking en Tandartsassistentie en de specialisatiejaren Kinderzorg, Organisatie-assistentie en Thuis- en bejaardenzorg.

De school profileert zich als een open school, die aan alle leerlingen ondersteuning biedt. De ruime aandacht voor leerlingenbegeleiding en de zorg voor leerlingen met bijzondere pedagogische noden tonen aan dat de school haar pedagogisch project met succes in praktijk brengt. In de school heerst een gemoedelijke maar gestructureerde sfeer en een motiverend en veilig leerklimaat. Het engagement en de warme professionaliteit van het schoolteam dragen hier in belangrijke mate toe bij.

Het sterk stijgende leerlingenaantal stelde de school voor een aantal uitdagingen op het vlak van infrastructuur en een plotse uitbreiding en verjonging van het lerarenkorps. Ook de grote groep leerlingen die pas in de loop van de bovenbouw instromen, vaak met eerder opgelopen schoolse achterstand, vraagt continue inspanningen van het hele schoolteam. Onder meer door de ontwikkelingsdynamiek van het evaluatiebeleid, een kwaliteitsvolle aanvangsbegeleiding van nieuwe leraren en waardevolle initiatieven voor deskundigheidsbevordering van de leraren, biedt de school deze uitdagingen zeer succesvol het hoofd.

De directeur en de adjunct-directeur sturen al deze processen doelgericht aan. Zij stellen zich toegankelijk op en betrekken de personeelsleden via talrijke werkgroepen bij de besluitvorming. Zij slagen erin verschillende aspecten van de schoolwerking te borgen of bij te sturen door allerlei informatie te verzamelen en te analyseren, en op basis daarvan acties te ondernemen en die te evalueren. Deze datageletterde aanpak van de kwaliteitszorg op schoolniveau is een voorbeeld van goede praktijk.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat de kwaliteitszorg op klasniveau minder doeltreffend is. De resultaten van de doorgelichte vakken zijn immers wisselend. De meeste vakken voldoen en er zijn zelfs een aantal voorbeelden van goede praktijk: het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen, de leerplanrealisatie voor toegepaste chemie in tso derde graad in de studierichting Apotheekassistent en voor wiskunde in de eerste graad A-stroom en in tso tweede graad. Ook de portfolio in bso tweede graad in de studierichting Verzorging-voeding verdient een applaus. Anderzijds stelt de onderwijsinspectie voor enkele vakken tekorten vast die opvolging vereisen. Dat is het geval voor biologie en toegepaste biologie in tso tweede graad in de studierichting Techniek-wetenschappen, voor huishoudkunde in tso derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen en voor wiskunde in tso derde graad in de studierichtingen met twee lestijden wiskunde per week. De tekorten zijn voornamelijk te wijten aan een onvoldoende leerplangerichte aanpak, waardoor zich hiaten voordoen op het vlak van het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De efficiënte samenwerking tussen de preventieadviseur van de scholengemeenschap en de technisch adviseur coördinator (TAC) leidt tot een systematische zorg voor een veilige leer- en werkomgeving.

Omwille van de lacunes in de leerplanrealisatie van een aantal vakken, besluit de onderwijsinspectie de doorlichting met een gunstig advies, beperkt in de tijd. De school zal na drie schooljaren moeten aantonen dat de vastgestelde tekorten in voldoende mate zijn weggewerkt.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	wiskunde	
Graad 1 Decoratie - Verzorging-voeding		verzorgingstechnieken, voeding
Graad 1 Sociale en technische vorming	wiskunde	
Graad 2 BSO Verzorging-voeding		huishoudkunde
Graad 2 TSO Techniek-wetenschappen	biologie	biologie, toegepaste biologie
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen	Engels, wiskunde	
Graad 3 BSO Verzorging	Frans	
Graad 3 TSO Apotheekassistent		toegepaste chemie
Graad 3 TSO Chemie	Engels	
Graad 3 TSO Farmaceutisch-technisch assistent	Engels, wiskunde	
Graad 3 TSO Gezondheids- en welzijnswetenschappen	wiskunde	
Graad 3 TSO Leefgroepenwerking		opvoedkunde
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen	wiskunde	huishoudkunde, toegepaste chemie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Aanvangsbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De visie en planning voldoen. De school heeft een visie uitgewerkt die
Doelgerichtheid	gerelateerd is aan haar pedagogisch project en haar GOK-beleid. De VOET zijn hierbij zowel een middel als een doel. Centraal staat het ondersteunen van alle leerlingen in hun persoonlijke groei in een multiculturele en democratische samenleving. De school beschikt sinds de invoering van de nieuwe VOET over een planning. Dat plan heeft geleid tot een betrouwbaar overzicht van de mate waarin alle VOET bij alle leerlingengroepen worden nagestreefd. Het omvat zowel initiatieven uit de vakken als uit vakoverschrijdende projecten. Gradueel opgebouwde leerlijnen zijn beschikbaar. Deze aanpak werkt systematisch de vastgestelde hiaten weg door samen met de vak- en werkgroepen projecten te vernieuwen of aan te passen.
Ondersteuning	De school zorgt voor een breed draagvlak voor de VOET-werking door haar leraren vrij adequaat te ondersteunen. Onder impuls van de adjunct-directeur en via tal van werkgroepen, zoals de gezondheidscel, de milieucel, de werkgroep diversiteit, worden projecten uitgewerkt die aansluiten bij de verschillende VOET. Leraren uit diverse studierichtingen nemen deel aan deze werkgroepen, zodat er voldoende garantie is voor een breed draagvlak binnen het schoolteam. De school investeert in de communicatie over de VOET, onder meer via de personeelsvergaderingen, de vakgroepvergaderingen en het digitale platform. Zij zorgt ervoor dat haar visie en aanpak ook door de nieuwe leraren gekend is. De schoolleiding stelt zich stimulerend en faciliterend op, waardoor heel wat geëngageerde teamleden verantwoordelijkheid in de VOET-werking opnemen. De organisatiestructuur staat garant voor een kwaliteitsvolle invulling van de inspanningsverplichting van de VOET.

Doeltreffendheid	De evaluatie heeft betrekking op meerdere aspecten van de VOET-werking, is systematisch uitgebouwd en leidt geregeld tot duidelijke conclusies en bijstellingen. De school stuurt zowel de beleidsmatige aanpak als de uitvoering van de VOET-werking bij. Om de inspanningsverplichting vollediger en betrouwbaarder in kaart te brengen, is de inventaris van de VOET zowel inhoudelijk als organisatorisch aangepast. De school gebruikt hiervoor een VOET-draaiboek, waarin de VOET gekoppeld zijn aan lesonderwerpen en projecten voor de verschillende leerlingengroepen. Hiaten in het aanbod worden gedetecteerd en stapsgewijs ingevuld. De projecten worden zowel door de leraren als de leerlingen geëvalueerd. De vakgroepen doen systematisch een evaluatie van de VOET-werking binnen de vakken. Er is aandacht voor de link tussen de eindtermen van de contexten en de stam. Voor de projectdagen gebeurt de evaluatie systematisch en leidt ze eveneens tot bijstellingen.
Ontwikkeling	De professionalisering maakt integraal deel uit van een optimale kwaliteitszorg met betrekking tot de inspanningsverplichting voor VOET. Er zijn dan ook verschillende professionaliseringsinitiatieven die zowel de beleidsmatige aanpak als de uitvoering ondersteunen. De school deed hiervoor in de verschillende fasen van haar werking een beroep op de pedagogische begeleiding en andere externe organisaties. De school zorgt voor voldoende professionalisering met het oog op de diverse initiatieven in het kader van de VOET-werking. Sommige projecten leiden op hun beurt tot interne deskundigheidsbevordering, zoals de introductie van nieuwe methoden en lesmateriaal.
Uitvoering	Vrijwel alle eindtermen worden bij alle leerlingen met voldoende diepgang nagestreefd. Een aantal eindtermen is duidelijk waarneembaar binnen de
Socioculturele samenleving	multiculturele schoolcontext. Leerlingen leren concreet samenleven in een multiculturele en democratische school. Anderen eindtermen worden onder meer nagestreefd aan de hand van een aantal schoolbrede projecten die de werkgroep 'diversiteit' uitwerkte, zoals de antipestweek en de week van de diversiteit. De school hecht echter ook veel aandacht aan de integratie van een aantal specifieke eindtermen uit de stam bij het nastreven van deze VOET. Binnen de schoolattitude S.T.E.R.K. (stiptheid, teamspirit, empathie, respect, kracht) sluiten empathie, respect en teamspirit nauw aan bij het nastreven van deze VOET. Ook heel wat andere projecten, gericht op leerlingen uit een bepaalde graad of uit bepaalde klasgroepen, dragen bij tot de uitwerking van de eindtermen uit deze context. Voorbeelden zijn de aandacht in het vak geschiedenis voor de eindtermen in verband met herinneringseducatie door de bezoeken aan het Fort van Breendonk en de Dossinkazerne en het kwaliteitsvolle portfolio dat de leerlingen van de derde graad maken binnen het project 'Democratie en verdraagzaamheid'. De school organiseert binnen de levensbeschouwelijke vakken een interreligieuze ontmoeting voor de leerlingen van de tweede graad. De leerlingen maken hierdoor kennis met verschillende organisaties en kerken met als doel leerlingen constructief te laten omgaan met verschillen tussen mensen en levensopvattingen. De school organiseert jaarlijks een talentenwedstrijd 'Pidool', waar alle leerlingen kunnen experimenteren met kunst en cultuur. Ook deze activiteit ondersteunt deze VOET.

Socio-economische samenleving Vrijwel alle eindtermen worden bij alle leerlingen met voldoende diepgang nagestreefd. De school participeert met de leerlingen en de leraren aan tal van solidariteitsacties. Zij organiseert zelf een aantal activiteiten o.a. de 'Wintermarkt' en een tweedehandsverkoop om bij te dragen tot de verbetering van het welzijn en de welvaart van de leerlingen op de school. Het schoolproject 'Jongeren en armoede' helpt leerlingen inzicht te krijgen in de mogelijke oorzaken en gevolgen van armoede. Ten slotte leveren heel wat vakken een bijdrage. Een voorbeeld is de aandacht in het vak huishoudkunde voor de eindtermen in verband met het beheer van een eigen budget en de persoonlijke administratie hiervan. De doelgerichte opdrachten in het kader van het project 'op eigen benen kunnen staan' dragen bij tot het nastreven van de VOET in deze context.

3.1.1.2 Biologie en toegepaste biologie in tso tweede graad in de studierichting Techniek-wetenschappen (leerplannen 2012/033 en 2004/029)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod is onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Het studiemateriaal ondersteunt onvoldoende de leerplanrealisatie. De evaluatie toont onvoldoende aan of, en in welke mate, de leerlingen de leerplandoelstellingen bereiken.

Onderwijsorganisatie
Samenstelling klasgroepen Vorig schooljaar volgden de leerlingen van de studierichtingen Sociale en technische wetenschappen en Techniek-wetenschappen samen de lessen biologie. De leerplannen voor deze studierichtingen zijn verschillend (2012/022 en 2012/033). Hiermee werd te weinig rekening gehouden. Er werd onvoldoende gedifferentieerd waardoor de leerplanrealisatie voor biologie voor de leerlingen van de studierichting Techniek-wetenschappen onder druk kwam te staan.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang Het aanbod in het vak biologie is onevenwichtig en onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Een aantal oorzaken liggen aan de basis van deze knelpunten. Zo is het aanbod te theoretisch. Het richt zich voornamelijk op begrippen en concepten. Tal van uitbreidingsinhouden (bijvoorbeeld de lysogene en lytische cyclus, vitaminen, de fasen van de groei van bacteriën, het para- en orthosymphatisch zenuwstelsel) verzwaken het aanbod en illustreren de gerichtheid op theorie. De leerlingen krijgen hierdoor beperkt verwerkingstijd voor de basisleerinhouden. Bijkomend is er onvoldoende aandacht voor de leerplandoelstellingen die zich richten op verbanden of relaties.

Een ander probleem is de onvoldoende tijdsbewaking over de verschillende thema's. De leerinhouden over virussen en bacteriën komen verhoudingsgewijs veel meer aan bod dan de leerinhouden rond ecologie, wat niet conform het leerplan is. Het aanbod binnen het thema ecologie is bovendien onvoldoende leerplangericht.

Het aanbod in de lessen toegepaste biologie omvat een voldoende aantal probleemgestuurde leerlingenproeven en opdrachten. Maar ook hier stellen zich een aantal problemen. Het vak toegepaste biologie werkt onvoldoende ondersteunend voor het vak biologie, zoals het leerplan vraagt. De leerlingenproeven sluiten niet steeds aan bij de leerinhouden van biologie die in dezelfde periode worden behandeld. Zo voeren de leerlingen bijvoorbeeld een proef over vetten uit tijdens de theorielessen over het spierstelsel. Het leerplan vraagt ook dat de leerlingenproeven evenwichtig over het schooljaar en over de leerstof verdeeld worden. Dit is niet het geval. In het eerste leerjaar bijvoorbeeld zijn zeven van de tien leerlingenproeven gekoppeld aan bacteriën.

Het leerplan toegepaste biologie stelt dat de algemene doelstellingen voor toegepaste biologie een aanvulling zijn op de algemene doelstellingen geformuleerd voor het vak biologie. Momenteel gaat er onvoldoende aandacht naar de opbouw van kennis vanuit natuurwetenschappelijke fenomenen of vraagstellingen op basis van onderzoekend leren (leerplan biologie). Dit is ook zo in het vak biologie.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De vakgroep beschikt over een goed uitgerust vaklokaal. De noodzakelijke leermiddelen zijn aanwezig. Het lokaal is eveneens voorzien van beamer, computer en internet. De leerlingen maken gebruik van ICT voor opzoekwerk.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Net zoals dat het geval is voor het aanbod, is ook de evaluatie onvoldoende gericht op de algemene en de vakgebonden doelstellingen. De nadruk ligt vooral op kennisreproductie hoewel ongeveer de helft van de leerplandoelstellingen op vaardigheden gericht is. Hierdoor kan de school onvoldoende aantonen of, en in welke mate, de leerlingen de doelstellingen van het leerplan bereikt hebben. Vragen over uitbreidingsinhouden krijgen bovendien een te groot gewicht. In de examens van het eerste leerjaar is bijvoorbeeld meer dan de helft van de vragen gericht op uitbreiding of niet afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Ten slotte toetst de evaluatie in het eerste leerjaar verhoudingsgewijs veel meer de onderdelen 'erfelijkheid', 'bacteriën' en 'virussen' dan het onderdeel 'ecologie', wat de evaluatie onevenwichtig maakt. In het tweede leerjaar komen meerdere vakgebonden doelstellingen niet aan bod, terwijl andere (leerplandoelstelling 35 en 41) meermaals worden getoetst.

Ook voor toegepaste biologie is de evaluatie onvoldoende op de leerplandoelstellingen gericht. De school kan ook hiervoor onvoldoende aantonen of, en in welke mate, de leerlingen de doelstellingen van het leerplan bereikt hebben. De evaluatie omvat slechts een deel van de vaardigheden. Daarnaast is een aanzienlijk deel van de vraagstelling op toetsen en examens kennisgericht en niet afgestemd op het beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. Het grote aantal jaartekorten voor toegepaste biologie in het tweede leerjaar van het vorige schooljaar is deels te wijten aan deze kennisgerichte evaluatiepraktijk.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het studiemateriaal ondersteunt het leerproces onvoldoende. Het is te weinig afgestemd op de talige noden van deze groep leerlingen. Het bestaat voornamelijk uit begrippen, (abstracte) modellen en figuren. Het materiaal vertrekt onvoldoende vanuit contextgegevens of de leefwereld van de leerlingen. Er is weinig of geen samenhang tussen de verschillende onderdelen. In het studiemateriaal wordt er bijvoorbeeld geen relatie gelegd tussen het zenuw-, spier- en beenderstelsel, om te illustreren dat beweging het resultaat is van een interactie tussen deze stelsels (leerplandoelstelling 46).

In de klas heerst een positief leerklimaat. Actieve werkvormen zoals de bespreking van artikels en uitwisseling van meningen worden ingezet.

Conform de richtlijnen van de school worden de leerplandoelstellingen vermeld in de cursus. Tevens worden enkele studietips gegeven bij het overzicht van de examenleerstof. Via een mini-enquête wordt na elke toets nagegaan waar de studieproblemen zich situeren. Dit leidde tot nog toe onvoldoende tot reflectie over het aangeboden studiemateriaal.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep komt regelmatig samen en bespreekt dan verschillende topics, die grotendeels verband houden met de pedagogisch-didactische prioriteiten van de school. De samenstelling van de huidige vakgroep (biologie samen met aardrijkskunde) faciliteert geen optimale pedagogisch-didactische uitwisseling en afstemming tussen de leraren biologie. Het bemoeilijkt ook het overleg met de andere vakgroepen binnen het domein wetenschappen.

3.1.1.3 Engels in tso tweede graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen en in tso derde graad in de studierichtingen Chemie en Farmaceutisch-technisch assistent (leerplannen 2012/025 en 2014/019)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is voldoende gericht op het verwerven van functionele taalvaardigheid. De leerbegeleiding ondersteunt het leerproces. De uitrusting voldoet. De evaluatie is globaal genomen voldoende representatief voor de leerplandoelen en biedt de mogelijkheid om het studiepeil van de leerlingen te beoordelen. De meerderheid van de leerlingen behaalt voldoende resultaten.

Onderwijsaanbod Zowel in de tweede als in de derde graad tso leren de leerlingen mondeling en schriftelijk communiceren in zinvolle contexten. De woordenschat en de grammatica worden geïntegreerd aangebracht en inge oefend in samenhang met de vaardigheden.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leerplandoelen voor luisteren en lezen worden in voldoende mate aangeboden. De moeilijkheidsgraad van de teksten en de vraagstelling stemmen overeen met het vereiste niveau. De variatie van tekstsoorten is voor verbetering vatbaar: er worden weinig prescriptieve en argumentatieve teksten aangeboden. De leerlingen lezen zelfstandig een aantal ficties. Ze krijgen genoeg kansen om de mondelinge interactie en de spreekvaardigheid te oefenen tijdens de lessen. De schrijfvaardigheid wordt vooral inge oefend bij het functioneel leren van kennis. Het aantal schrijfp opdrachten die de leerlingen maken tijdens het schooljaar is erg beperkt. Algemeen gebruiken de leraren het Engels als communicatietaal. Dit draagt bij tot de taalvaardigheidsverwerving. De leerlingen hebben een goed studiepeil en spreken vlot Engels.

Door middel van authentiek tekstmateriaal maken de leerlingen voldoende kennis met cultuuruitingen en socio-culturele aspecten van de Engelstalige wereld. Ook de studie-uitstappen in Engeland dragen bij tot het verwerven van de interculturele competentie en van de taalvaardigheid.

De leerlingen reflecteren over de taal. Zowel voor de receptieve als voor de productieve vaardigheden wordt er echter weinig gereflecteerd over de kenmerken van tekstsoorten, over tekstopbouw en over genreconventies. In de tweede graad krijgen de leerlingen inzicht in de taalleerstrategieën door middel van de expliciete aandacht die het leerboek eraan besteedt naar aanleiding van verwerkingsopdrachten. In de derde graad is er vooral expliciete aandacht voor strategieën voor spreekvaardigheid. De leerlingen raadplegen regelmatig woordenboeken tijdens de lessen.

In alle graden krijgen de leerlingen voldoende kansen om de vakattitudes te ontwikkelen tijdens de lessen en bij het maken van verwerkingsopdrachten.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk in de tweede en derde graad tso is gebaseerd op een combinatie van opdrachten en toetsen voor het dagelijks werk en twee examens per schooljaar. De verdeling van de punten over de verschillende leerplancomponenten weerspiegelt globaal de communicatieve aard van het leerplan.

De evaluatiepraktijk voldoet nipt. De bevraging van de kenniscomponent gebeurt functioneel in beperkte of ruime communicatieve contexten. Nagenoeg alle eindtermen worden beoordeeld op het vereiste verwerkingsniveau. De tekstkenmerken sluiten aan bij de vereisten van het leerplan. Aansluitend bij het aanbod, is er echter te weinig variatie in tekstsoorten bij de beoordeling van het luisteren en het lezen. In de derde graad wordt de luister- en leesvaardigheid weinig geëvalueerd tijdens het schooljaar. In beide graden is de beoordeling van spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid voor het dagelijks werk erg beperkt. Bij de examens komen er meerdere opdrachten aan bod voor deze vaardigheden. Het onevenwicht tussen de beoordeling van vaardigheden voor het dagelijks werk en de examens staat haaks op de beleidsoptie om de formatieve rol van de evaluatie te benadrukken.

De vakgroep heeft nog geen afspraken gemaakt over de frequentie van de evaluatiebeurten en de verdeling ervan over de kennis en de vaardigheden. Er zijn dan ook leraarafhankelijk verschillen.

De vakgroep evalueert de vakattitudes bij elke rapportperiode dagelijks werk. De leraren werken hierbij met criteria en descriptoren. Hier slaagt de vakgroep erin om het 'breed evalueren' te concretiseren. De vakgroep werkt nog aan de verfijning van het instrument.

De evaluatie is over het algemeen transparant. De leerlingen weten wat ze moeten kennen en kunnen. Ze krijgen leerstofoverzichten en duidelijke uitleg over de wijze waarop ze bevraagd zullen worden. Op examens en toetsen wordt de puntenverdeling vermeld bij de vragen. Voor de beoordeling van productieve vragen gebruikt de vakgroep scorewijzers met criteria.

De meerderheid van de leerlingen slaagt op jaarbasis. Het onderzoek van de leerlingennotities en de lesobservaties wijst op een voldoende beheersingsniveau van de taal.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Een aantal preventieve maatregelen ondersteunen het leerproces. Bij de lesobservaties werd vastgesteld dat de werksfeer stimulerend is voor de leerlingen. Ze worden aangemoedigd tot participatie. De lessen worden visueel ondersteund door middel van een bordboek. Gevarieerde didactische werkvormen zoals het onderwijsleergesprek en het duowerk bevorderen de interactie. De vakgroep heeft een inventaris gemaakt van de eindtermen leren leren die ze geïntegreerd in het taalonderwijs aanbieden. Er worden duidelijke afspraken gemaakt en er is aandacht voor het plannen via de agenda en de leerstofoverzichten. De leerlingen leren inzichtelijk leren. Ze krijgen ook mondeling studietips. Er is aandacht voor het begeleid zelfstandig werken en leren, maar hiervoor werd nog geen leerlijn ontwikkeld over de graden heen.

Aansluitend bij het schoolbeleid investeert de vakgroep in het differentiëren. Zo wordt bijvoorbeeld voor leesvaardigheid voorzien in een gedifferentieerd aanbod. Het leerstoornissenbeleid wordt goed opgevolgd.

Toetsen en taken geven aanleiding tot gerichte feedback door middel van klassikale en/of individuele bespreking. De leerlingen verbeteren evenwel niet altijd de fouten, waardoor leerkansen gemist worden.

De leraren nemen in het algemeen de verantwoordelijkheid op voor het bijwerken van leerlingen wanneer hun resultaten zwak zijn. De vorderingen van de leerlingen naar aanleiding van remediëringsinitiatieven worden meestal individueel bijgehouden door de leraren en op klassenraden besproken.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De infrastructuur en uitrusting voldoen. Er zijn voldoende woordenboeken. Elk leslokaal is uitgerust met een beamer, geluidsinstallatie en computer met internetaansluiting. De leraren gebruiken deze middelen voldoende tijdens de lessen. De computerlokalen zijn echter weinig beschikbaar voor de taallessen. De leraren ervaren dit als een belemmering om eigentijds taalonderwijs te geven, waarbij de leerlingen zelfstandig opzoekwerk kunnen verrichten of oefeningen kunnen maken volgens eigen noden en niveau. De vakgroep wendt het elektronisch leerplatform aan voor de communicatie met de leerlingen en om documenten ter beschikking te stellen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Het overleg in de vakgroep draagt sterk bij tot het optimaliseren van de onderwijskwaliteit. De vakgroep is reflectief ingesteld en werkt systematisch en solidair aan kwaliteitsverbetering. De prioritaire aandachtspunten dit schooljaar zijn evaluatie, differentiatie en remediëring. De professionaliseringsinitiatieven sluiten aan bij de schoolprioriteiten. Gevolgde nascholingen worden gemultipliceerd. De vakgroep maakt ook gretig gebruik van het beleid rond intervisie om voorbeelden van goede praktijk aan te reiken.

3.1.1.4 Frans in bso derde graad in de studierichting Verzorging (leerplan 2012/043)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende aangeboden. De evaluatie voldoet nipt. De leerbegeleiding ondersteunt het leerproces. De uitrusting voldoet.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

De onderwijsorganisatie belemmert de leerplanrealisatie. Door de stages hebben de leerlingen van sommige lesgroepen twee weken achter elkaar geen les Frans. Ter compensatie krijgen ze dan soms vier lesuren Frans na elkaar of zes lesuren op één week tijd in blokken van 2 uur. Deze lange sessies zijn contraproductief voor het leerrendement: de leerlingen kunnen zich moeilijk zo lang concentreren op het vak, niettegenstaande de inspanningen om te werken met gevarieerde en activerende didactische werkvormen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De kennis van grammatica, woordenschat en socio-culturele leerinhouden worden in het algemeen onderwezen in functionele communicatiesituaties. Voor sommige grammaticaonderdelen verloopt de instructie weinig in samenhang met het onderwijs van de vaardigheden.

Het taalleren is georiënteerd op algemene communicatiecontexten en op handelsgerichte contexten. De vraag kan hier gesteld worden of de handelsgerichte contexten voldoende aansluiten bij het studieprofiel en de ervaringswereld van de leerlingen. De vakgroep is zich bewust van deze situatie en exploreert welke alternatieve mogelijkheden er bestaan op het vlak van het lesmateriaal.

Het onderwijs is voldoende gericht op het verwerven van taalvaardigheid. Dit aspect van het onderwijs is evenwel nog voor verbetering vatbaar. Zo hanteren leraren het Frans nog niet altijd consequent als instructietaal tijdens de lessen. Het aantal lees-, luister-, spreek- en schrijf oefeningen is ook veeleer beperkt. Daartegenover staat dat de leerlingen een aantal uitdagende vaardigheidsgerichte opdrachten uitvoeren in het kader van de jaartaak en van de uitstap in Mechelen. Deze opdrachten bevatten inhoudelijk ook een (inter)culturele dimensie.

De lees-, luister-, spreek- en schrijfstrategieën zitten verwerkt in de vraagstelling bij de opdrachten in het leerboek. Leerlingen reflecteren er echter nog niet altijd gericht over zodat het leerproces vaak nog te impliciet blijft. De leerlingen krijgen veel kansen om vakattitudes te verwerven.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

De vakgroep trekt duidelijk de kaart van de procesgerichte benadering van de evaluatie. Dit blijkt uit het gehanteerde systeem van gespreide evaluatie. De vakgroep hanteert volgende verdeelsleutel: kennis (30 %), vaardigheden (50 %) en vakattitudes (20 %). Door aan de vakattitudes een belangrijk gewicht te geven in de totale resultaten, wil de vakgroep de leerlingen stimuleren om een goede studiehouding te hebben en zwakkere leerlingen honoreren voor hun inspanningen.

De kenniscomponent wordt representatief geëvalueerd. Vorig schooljaar werden de vaardigheden te weinig geëvalueerd. Dit schooljaar is hierin een positieve evolutie merkbaar zodat de evaluatie nipt voldoende representatief is voor de leerplandoelstellingen.

De vakgroep evalueert de vakattitudes bij elke rapportperiode dagelijks werk. De leraren werken hierbij met criteria en descriptorren. Op deze wijze slaagt de vakgroep erin om het 'breed evalueren' te concretiseren. De vakgroep werkt nog aan de verfijning van het instrument.

Leerlingen weten wat van hen wordt verwacht. De puntenverdeling en scoring zijn overwegend duidelijk. Er zijn goede initiatieven voor het beoordelen van de spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid op basis van scorewijzers met criteria. Dit ondersteunt de objectiviteit van de evaluatie.

De jaarresultaten van de leerlingen zijn veeleer zwak. De lacunes voor Frans van instromende leerlingen en het gebrek aan motivatie van een aantal leerlingen vormen hier mede de oorzaak van.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De taalvaardigheid van de leerlingen is erg heterogeen. Dit vereist een doorgedreven aandacht voor differentiatie. Tijdens de lessen is er een opdeling in basisopdrachten en uitbreidingsopdrachten. De leerlingen die klaar zijn met de basisopdrachten werken zelfstandig aan bijkomende oefeningen. Ook voor de leesvaardigheid bestaat er een gedifferentieerd aanbod. Het leerstoornissenbeleid wordt goed opgevolgd.

Voorts heeft de vakgroep aandacht voor het leren leren. De leerlingen reflecteren over de gemaakte opdrachten en toetsen met het oog op zelfconceptverheldering. Er is aandacht voor planningsvaardigheden en probleemoplossend denken naar aanleiding van het werken aan de jaaropdrachten en het zelfstandig werken in de lessen. In dat kader leren de leerlingen ook informatie verwerven en verwerken. Ten slotte krijgen de leerlingen studietips voor het leren van grammatica en woordenschat.

De lessen worden visueel ondersteund. De toetsen en taken geven aanleiding tot gerichte feedback.

De leerlingen kunnen terecht bij de vakleraar voor extra uitleg. Bij tekorten krijgen ze remediëringsoopdrachten. Deze bestrijken vooral de kenniscomponent en in mindere mate de vaardigheden. De remediëringstaken worden ook beoordeeld en het behaalde cijfer telt mee in de eindresultaten. De effecten van de remediëring worden opgevolgd via de klassenraden.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De infrastructuur en de uitrusting voldoen. Er zijn voldoende woordenboeken. Elk leslokaal is uitgerust met een beamer, geluidsinstallatie en computer met internetaansluiting. De leraren gebruiken deze middelen voldoende tijdens de lessen. De computerlokalen zijn echter weinig beschikbaar voor de taallessen. De leraren ervaren dit als een belemmering om eigentijds taalonderwijs te geven, waarbij de leerlingen zelfstandig opzoekwerk kunnen verrichten of oefeningen kunnen maken volgens eigen noden en niveau. De vakgroep wendt het elektronisch leerplatform aan voor de communicatie met de leerlingen en om documenten ter beschikking te stellen.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

Het overleg in de vakgroep draagt bij tot het optimaliseren van de onderwijskwaliteit. De vakgroep is reflectief ingesteld en werkt aan kwaliteitsverbetering. De prioritaire aandachtspunten van het huidige schooljaar zijn evaluatie, differentiatie en remediëring. De professionaliseringsinitiatieven sluiten aan bij de prioriteiten. Gevolgde nascholingen worden gemultipliceerd. De vakgroep maakt ook gretig gebruik van het schoolbeleid rond intervisie om voorbeelden van goede praktijk aan te reiken.

3.1.1.5 Huishoudkunde in bso tweede graad in de studierichting Verzorging-voeding (leerplan 2010/029)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De infrastructuur en de uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie. De evaluatiepraktijk is globaal genomen voldoende valide.

Onderwijsaanbod	De drie vormingscomponenten van het leerplan krijgen voldoende aandacht.
<i>Volledigheid</i>	De meeste doelstellingen komen behoorlijk evenwichtig en met voldoende diepgang aan bod. De organisatie van de lesweek is echter niet altijd functioneel voor het realiseren van de onderwijsdoelstellingen en sluit niet altijd aan bij het leerplanconcept. Toch slagen de leraren erin te vertrekken vanuit toepassingsgerichte oefeningen en verwijzingen naar actuele bronnen om de leerstof te verwerven. De onderwijsdoelstellingen worden geïntegreerd aangeboden en het aanbod vertoont horizontale en verticale samenhang waar mogelijk. De vakgroep ontwikkelde logische leerlijnen om het onderwijsaanbod te verkavelen over de twee leerjaren.
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	
Uitrusting	De vakgroep beschikt over voldoende middelen om de leerplandoelstellingen bij de leerlingen te realiseren. De infrastructuur en de uitrusting van de didactische keukens en van de vaklokalen voor zorg beantwoorden aan de minimale materiële vereisten. In de vaklokalen is apparatuur voor grootbeeldprojectie beschikbaar. Voor het opzoeken en verwerken van informatie maakt de vakgroep geregeld gebruik van het openleercentrum. De leraren wenden de ICT-uitrusting frequent aan tijdens de lessen. Door het hoog aantal gebruikers beschikt de vakgroep niet altijd over het vaklokaal voor zorg. Hij wijkt dan uit naar een gewoon klaslokaal, wat de praktijktoepassingen belemmert.
<i>ICT</i>	
<i>Inzet uitrusting</i>	
<i>Leermiddelen</i>	
Evaluatiepraktijk	De evaluatiepraktijk is globaal genomen voldoende valide. De leerlingenevaluatie berust op opdrachten, toetsen, observaties en beoordelingen van de praktijkopdrachten. De inhoud van de toetsen sluit aan bij het onderwijs- en leerproces en weerspiegelt doorgaans het verwachte beheersingsniveau. In de toetsen vertrekt men vaak vanuit concrete situaties waardoor de focus meer op inzicht en toepassing gericht is. In sommige toetsen zijn de vragen echter nog te kennisgericht. De individuele opdrachten en de groepsopdrachten zijn kwaliteitsvol en ondersteunen het onderwijs- en leerproces. De evaluatie van de praktijkopdrachten is nog in volle ontwikkeling. De praktijkopdrachten peilen naar de beheersing van vaardigheden en vakattitudes. De evaluatie van de vakattitudes gebeurt aan de hand van een SAM-schaal met transparante criteria. Voor de evaluatie van de vaardigheden gebruikt de vakgroep zelfontwikkelde evaluatiefiches die zijn afgestemd op het leerplanconcept en de doelgroep. Deze fiches verschillen per leraar en bevatten vaak beoordelingscriteria die nog voor verfijning vatbaar zijn. Er is wel aandacht voor proces- en productevaluatie. De leerlingen worden voortdurend gestimuleerd om via zelfreflectie of peerevaluatie hun werkpunten in kaart te brengen. Zij krijgen ondersteunende feedback over hun resultaten.
<i>Evenwicht</i>	
<i>Volledigheid</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Transparantie</i>	

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

In de lessen heerst een aangename leer- en werksfeer. Naast een goed leerklimaat is er ook een veilig stimulerend pedagogisch klimaat en kunnen leerlingen met problemen steeds bij hun leraar terecht. Het onderwijs- en leerproces is sterk leerlinggericht. De leraren gebruiken activerende werkvormen en houden rekening met de beginsituatie van de leerlingen. De leraren ondersteunen de leerlingen door het inlassen van voortaken, verwerkingsopdrachten, individuele begeleiding en herhalingstaken. Kennis en inzicht wordt zoveel mogelijk vanuit de praktijk aangeboden. De keuze van de praktijkopdrachten en de coachende en gedifferentieerde aanpak stimuleren de betrokkenheid, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de leerlingen. Dit uit zich ook in een open onderlinge communicatie en een constructieve houding bij de leerlingen. De vakgroep voorziet een aantal doorlopende werkstukken of bijkomende opdrachten voor de leerlingen om de onderwijstijd maximaal te benutten.

Bij opdrachten en evaluatiebeurten krijgen de leerlingen voldoende informatie over wat van hen verwacht wordt en wat ze moeten kennen en kunnen. Vormen van zelfevaluatie en peerevaluatie op leerlingenniveau bevorderen de activiteit van de leerlingen. De evaluatiemomenten gaan gepaard met feedback en bijsturing, waar nodig. Dit gebeurt geïntegreerd in het onderwijs- en leerproces. In het tweede leerjaar van de tweede graad betreft de vakgroep de leerlingen ten volle bij hun leerproces door gebruik te maken van een portfolio voor het vak voeding. De leerlingen krijgen hierdoor de kans de leerplandoelstellingen met betrekking tot voeding te verdiepen.

Het cursusmateriaal bestaat uit zelfontwikkeld materiaal en leerboeken. Het gebruikte materiaal ondersteunt het leerproces van de leerlingen en is voldoende afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Het leermateriaal bevat opzoekings- en verwerkingsopdrachten. Voor belangrijke ondersteunende vaardigheden hanteert men duidelijke instructiebladen of werkfiches gebaseerd op de OVUR-methode. Deze bieden de leerlingen een leidraad bij het zelfstandig leren uitvoeren van de opdrachten. Verwijzingen naar de actualiteit en de leefwereld van de leerlingen wakkeren de motivatie aan en bevorderen het bereiken van de leerplandoelstellingen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakdeskundigheid, de leerbereidheid en de samenwerking zijn sterke punten van de vakgroep. De vakgroep komt zowel formeel als informeel op regelmatige basis samen. In de vakvergaderingen kreeg tot nu toe de leerplanstudie en het actualisatie van het cursusmateriaal veel aandacht. Momenteel zet de vakgroep in op het bijsturen van de evaluatiepraktijk. De vakgroep volgde recent al een aantal vormingen omtrent breed evalueren. Zij beschikt over voldoende reflectief vermogen om de evaluatiepraktijk maximaal in overeenstemming te brengen met het leerplan en te verfijnen op basis van de uitwisseling van ervaringen.

3.1.1.6 Huishoudkunde in tso derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplan 2000/044)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie voldoet niet. Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk vertonen hiaten en het beheersingsniveau voldoet niet aan de vereisten van het leerplan.

Onderwijsaanbod	Dit verslag heeft betrekking op de vakken 'huishoudkunde' en 'praktijk huishoudkunde' en op 'stage huishoudkunde'.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	De meerderheid van de leerplandoelstellingen ontbreekt in het aanbod. Binnen 'huishoudkunde' komen de leerplandoelstellingen die horen bij de thema's voeding en veiligheid, marktgebeuren en aankoop en voorraadbeheer niet aan bod. Binnen 'praktijk huishoudkunde' leren de leerlingen niet systematisch organiseren en geen eenvoudige menu's uitwerken in functie van de voedingsbehoeften en -patronen van een bepaalde doelgroep. Ook het thema verhittingssystemen is niet terug te vinden in het aanbod. Voor beide vakken maken de doelstellingen die een beroep doen op kennis uit de vakken toegepaste chemie en toegepaste fysica geen deel uit van het aanbod.
<i>Samenhang</i>	Het beheersingsniveau van de leerinhouden voldoet niet aan de vereisten van het leerplan. 'Huishoudkunde' legt de focus op eenvoudige kennis waardoor de hogere beheersingsniveaus zoals toepassing, inzicht en analyse ontbreken. Binnen 'praktijk huishoudkunde' leren de leerlingen niet onderzoeken en leren ze onvoldoende kwaliteitsbewust en methodisch denken en handelen. Het accent ligt op het aanleren van eenvoudige kooktechnieken die niet aansluiten bij een betekenisvolle context. De opdrachten missen doelgerichtheid.
	Het onderwijsaanbod daagt de leerlingen onvoldoende uit om verbanden te leggen tussen de theorie en de praktijk en zet hen ook niet aan om linken te leggen met de kennis en vaardigheden uit de wetenschapsvakken.
	De moeilijkheidsgraad en de complexiteit van de opdrachten neemt niet toe gedurende de twee schooljaren. Ook ontbreekt een leerlijn van meer leraargestuurd naar meer leerlinggestuurd onderwijs. Het aanbod overstijgt niet het beheersingsniveau van het leerplan van de tweede graad.
	De leerlingen gaan in de mate van het mogelijke op stage in een voorziening die aansluit bij hun vermoedelijke studiekeuze in het vervolgonderwijs. De leerlingen maken stageopdrachten, maar ook hier is de link met de leerplandoelstellingen niet duidelijk. Afhankelijk van de stageplaats krijgen ook opdrachten uit opvoedkunde hierin een zinvolle plaats.
Uitrusting	De inrichting van de didactische keukens voldoet aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. In elke keuken staat een computer met internetverbinding. Deze wordt echter weinig ingezet als ondersteuning van het onderwijs- en leerproces.
<i>ICT</i>	
<i>Inzet uitrusting</i>	
<i>Leermiddelen</i>	

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

De evaluatiepraktijk weerspiegelt de hiaten in het aanbod.

Voor 'huishoudkunde' is de evaluatie van het dagelijks werk onvoldoende transparant en valide. Enerzijds bevat het dagelijks werk resultaten waarvan de herkomst niet te achterhalen is zoals 'mondelinge bevraging van een aangekondigde herhalingstoets' of 'bespreking'. Anderzijds omvat het dagelijks werk veelvuldig quoteringen voor attitudes die niet bij het vak huishoudkunde horen zoals 'in orde zijn met stagedocumenten' of 'medewerking tijdens de les'. Daarenboven ontbreken bij opdrachten duidelijke evaluatiecriteria en zijn toetsen en examens voornamelijk gericht op kennisreproductie.

De evaluatie van 'praktijk huishoudkunde' focust eenzijdig op de uitvoering en het resultaat van de kookactiviteiten. Hierdoor omvat de evaluatiepraktijk slechts enkele leerplandoelstellingen. De leerlingen hebben zicht op de evaluatiecriteria maar het is niet duidelijk hoe de score op deze criteria tot stand komt.

Een aantal competenties die passen bij het profiel van de studierichting, vormen de basis van de stage-evaluatie. Deze competenties zijn echter niet consequent omgezet in objectieve evaluatiecriteria waardoor de evaluatie transparantie mist.

Binnen de geïntegreerde proef komen competenties uit verschillende vakken geïntegreerd aan bod in één project, bestaande uit verschillende deelopdrachten. Doelstellingen uit de wetenschapsvakken die mee het profiel van de studierichting bepalen, ontbreken echter. Hierdoor voldoet het beheersingsniveau maar zeer nipt. De leerlingen krijgen zowel feedback op het proces als op het product, maar evaluatiecriteria ontbreken. Dit maakt dat de beoordeling onvoldoende objectief en transparant verloopt. De leerlingen besteden zeer veel tijd aan de uitwerking van de geïntegreerde proef binnen 'huishoudkunde' en 'praktijk huishoudkunde' wat de leerplanrealisatie sterk onder druk zet. De leerlingen realiseren binnen de geïntegreerde proef doelstellingen die ontbreken in het aanbod. Dit druist in tegen de opzet van een geïntegreerde proef.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

Het leerklimaat is rustig en ordelijk. Tijdens 'praktijk huishoudkunde' zijn alle leerlingen actief en krijgen ze mondelinge feedback op hun bezigheden. De lessen 'huishoudkunde' verlopen sterk leraargestuurd; activerende werkvormen die het leerproces kunnen ondersteunen, worden weinig ingezet.

Doordat de onderwijsactiviteiten zeer beperkt leerplangericht zijn, is een doelgerichte leerbegeleiding in functie van de realisatie van de leerplandoelstellingen niet aan de orde.

Het leerlingenmateriaal is beknopt en onvoldoende afgestemd op het leerplan. Het cursusmateriaal sluit ook onvoldoende aan bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

De leerlingen worden zeer nauwgezet voorbereid op hun stage en zeer sterk begeleid bij de realisatie van hun geïntegreerde proef. Deze manier van werken geeft hen houvast, maar doet weinig beroep op hun verantwoordelijkheidszin en zelfstandigheid.

3.1.1.7 Opvoedkunde in tso derde graad Se-n-Se in de studierichting Leefgroepenwerking (leerplan 2005/040)

Voldoet

De leerlingen realiseren in voldoende mate de leerplandoelstellingen. Het aanbod en de evaluatie zijn voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod	Opvoedkunde omvat de vakken psychopedagogiek, ortho-agogiek, ortho-agogische technieken, beroepsorganisatie en stage. De school organiseert psychopedagogiek en ortho-agogiek als een geheel.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Op basis van goed gekozen thema's bereiken de leerlingen bijna alle leerplandoelstellingen van psychopedagogiek en ortho-agogiek. Enkel de ontwikkeling van de peuter, kleuter en de volwassenen en epilepsie krijgen te weinig aandacht.

Het onderwijsaanbod van psychopedagogiek en ortho-agogiek strookt met het vereiste beheersingsniveau van het leerplan. Een opdrachtenbundel per thema zet de leerlingen aan om zelfstandig, individueel of in kleine groepjes, actief aan de slag te gaan met de leerstof. Ze verwerven kennis en inzicht vanuit betekenisvolle contexten en passen het geleerde toe in realistische casussen.

De lesinhouden van ortho-agogische technieken zijn onvoldoende afgestemd op het leerplan. Zo bevat het aanbod enerzijds thema's zoals 'leiderschap' en 'het aanleren van nieuw gedrag bij kinderen', die niet duidelijk gelinkt zijn aan de doelstellingen uit het leerplan. Anderzijds krijgen bepaalde thema's uit het leerplan te weinig aandacht zoals 'hulpverleningsmodellen' en 'benadering van probleemgedrag'. Verder ontbreken de grondhouding, een interactiemodel en het handelingsplan in het aanbod. De activiteiten op stage vangen grotendeels de tekorten uit het aanbod van ortho-agogische technieken op.

Het beheersingsniveau van ortho-agogische technieken voldoet aan de vereisten van het leerplan. De leerlingen gaan actief aan de slag met de lesinhouden en verwerven de doelstellingen in betekenisvolle contexten, maar het accent ligt eerder op kinderen en jongeren en minder op personen met een beperking.

Het aanbod van beroepsorganisatie bestrijkt alle kennisdoelstellingen uit het leerplan. Dit gaat om de ruime meerderheid van de leerplandoelstellingen. De leerlingen verwerven deze kennis los van een betekenisvolle context waardoor ze onvoldoende de relevantie leren inzien van de lesinhouden voor de latere beroepspraktijk. Bijna alle doelstellingen die het kennisniveau overschrijden, ontbreken in het aanbod. Dit geldt niet voor deontologie wat een apart project is binnen beroepsorganisatie. Deze doelstellingen bereiken de leerlingen aan de hand van goed gekozen, realistische probleemstellingen waardoor ze zelfs het beheersingsniveau van het leerplan overstijgen.

Het aanbod bevat weinig initiatieven waarbinnen de leerplandoelstellingen vakoverschrijdend en geïntegreerd aan bod komen. Pas op stage komen de leerplandoelstellingen samen.

De leerlingen lopen stage bij twee verschillende doelgroepen gedurende heel het tweede semester. De meeste leerplandoelstellingen van orthopedagogiek, ortho-agogiek en ortho-agogische technieken komen hier geïntegreerd aan bod. Stageopdrachten bewaken en verdiepen het beheersingsniveau.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Het didactisch materiaal en de uitrusting ondersteunen het bereiken van de leerplandoelstellingen. De lokalen zijn voldoende ruim om activerende werkvormen in te zetten en in de meeste lokalen zijn computers, internet en projectiemogelijkheid aanwezig. Het gebruik van ICT als ondersteuning van het onderwijs- en leerproces is sterk leraarafhankelijk.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk van orthopedagogiek en ortho-agogiek bestrijkt bijna alle leerplandoelstellingen en peilt evenwichtig naar kennis, inzicht en toepassing. Opdrachten, toetsen en examens evalueren de lesinhouden zeer praktijkgericht in bekende en nieuwe contexten.

Voor beroepsorganisatie weerspiegelt de evaluatiepraktijk de tekorten uit het aanbod. De toetsen en examens zijn vooral gericht op kennisreproductie wat overeenstemt met het merendeel van de leerplandoelstellingen. De evaluatie van opdrachten is niet altijd duidelijk gelinkt aan leerplandoelstellingen en objectieve evaluatiecriteria ontbreken vaak.

Ook voor ortho-agogische technieken volgt de evaluatiepraktijk de tekorten in het aanbod. Daarenboven voldoet het geëvalueerde beheersingsniveau onvoldoende aan de vereisten van het leerplan. De toetsen en examens peilen voornamelijk naar kennis. Het aantal toepassings- en inzichtsvragen is beperkt. De opdrachten van het dagelijks werk sluiten meer aan bij het leerplan, maar objectieve evaluatiecriteria ontbreken. Hiertegenover staat dat op stage wel heel wat doelstellingen van ortho-agogische technieken toepassingsgericht worden geëvalueerd zoals het leerplan vereist.

De evaluatie van stage gebeurt sinds dit jaar op basis van competenties en subcompetenties met bijhorende objectieve gedragsindicatoren uit het nieuwe leerplan. Zo verloopt de evaluatie transparant en valide. Zelfevaluatie is inherent aan het evaluatieproces.

De evaluatie van vakattitudes op basis van duidelijke evaluatiecriteria maakt voor alle vakken deel uit van de evaluatiepraktijk.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het leerklimaat is aangenaam en stimulerend. De invulling van de preventieve leerbegeleiding is sterk leraarafhankelijk. Het cursusmateriaal varieert van sterk gestructureerd tot eerder ongestructureerd. Toetsen bevatten bij de ene leraar schrijfkaders en bij de andere leraar staan alle vragen op een rijtje achter elkaar. De werkvormen variëren van begeleid zelfstandig leren tot sterk leraargestuurd onderwijs.

Op basis van zeer frequente toetsen en opdrachten volgen de leraren de leerlingen van zeer nabij op. Tekorten op examens kunnen de leerlingen remediëren door extra stage-opdrachten. De stagebegeleiding verloopt intensief waardoor de stagebegeleiders tekorten snel opmerken en remediëren. De tussentijdse evaluaties van de stage en de veelvuldige feedback op de stageopdrachten ondersteunen de leerlingen sterk in hun groei tot volwaardige beroepskrachten.

De leraren bieden voldoende taalondersteuning. De didactische werkvormen stimuleren de leerlingen om goed mondeling te communiceren. De leerlingen oefenen veelvuldig het mondeling presenteren en schriftelijke rapporteren. De leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben bij schriftelijke communicatie, krijgen ondersteuning op maat.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Het vakgroepoverleg 'opvoedkunde' behandelt naast organisatorische aspecten van de werking ook relevante pedagogisch-didactische thema's. Toch is het effect van de vakgroepwerking op de leerplanrealisatie en de kwaliteitsbewaking van de opleiding eerder beperkt. De vakgroep 'opvoedkunde' is eveneens het forum waar leraren nascholingsnoden bespreken en expertise uitwisselen.

De voorbereiding van de implementatie van het nieuwe, geïntegreerde leerplan brengt de nood aan het licht aan een formele overlegstructuur waarin alle leraren, betrokken bij de opleiding, vertegenwoordigd zijn. Momenteel bestaat dit overleg slechts informeel wat vakoverschrijdende samenwerking bemoeilijkt.

3.1.1.8 Toegepaste chemie in tso derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplan 2007/022)

Voldoet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk zijn voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. De leerbegeleiding en de uitrusting werken sterk ondersteunend.

Onderwijsaanbod Onderstaande vaststellingen hebben betrekking op de deelvakken algemene en organische chemie en voedingsleer. Voor beide vakken geldt dat het aanbod voldoende gericht is op de leerplandoelstellingen en dat het vrijwel volledig is. Het leerplan vraagt een permanent overleg tussen de leraren praktijk en wetenschappen. Dit is er niet waardoor er nog geen complementariteit is tussen de inhouden van beide vakken. De vakgroep chemie is zich hiervan bewust.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

In het vak algemene en organische chemie is er een zeker onevenwicht in het aanbod van het eerste leerjaar. De inhouden rond chemisch evenwicht en pH komen uitgebreider en op een hoger beheersingsniveau aan bod dan de leerplandoelstellingen vragen. Hierdoor verschuift een deel van de leerinhouden naar het tweede leerjaar. Momenteel heeft dit geen impact op het aanbod van minimaal drie topics in het tweede leerjaar. Het is voor de leerlingen motiverend dat hun interesses meespelen in de keuze van de topics.

De integratie van de algemene doelstellingen in het aanbod zit goed en is voor voedingsleer zelfs een voorbeeld van goede praktijk. Een leerlijn tot het zelfstandig uitvoeren van de deeltaarigheden (en de onderzoeksmethode) is er nog onvoldoende waardoor de open opdrachten moeilijk zijn voor de leerlingen. In het kader van de nieuwe leerplannen in de tweede graad is er een aanzet tot ontwikkeling van dergelijke leerlijn.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De meeste lessen worden gegeven in goed uitgeruste wetenschapslokalen, mede dankzij de flexibiliteit van de leraren waardoor klaswissels mogelijk zijn.

De school voorzagt de lokalen van internetverbinding, beamer en computer, die op gepaste wijze worden ingezet. Het ICT-gebruik bij de leerlingen is goed ingeburgerd. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van tablets tijdens leerlingenproeven om de besluiten meer wetenschappelijk te onderbouwen.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

De evaluatiepraktijk is heel transparant. De leerlingen worden uitgebreid op de hoogte gebracht van onder meer de verwachtingen van het vak, de criteria voor de vakattitudes, de puntenverdelingen en de examenleerstof.

De evaluatie van het deelvak voedingsleer is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. De vragen op toetsen en examens zijn eenduidig. Alle vakgebonden leerplandoelstellingen komen aan bod.

De evaluatie van het deelvak algemene en organische chemie is volledig en grotendeels gericht op de leerplandoelstellingen. De uitbreidingsinhouden die op een hoger beheersingsniveau zitten, wegen niet door in de evaluatie. Tot nu toe maakte de vakgroep nog geen afspraken over de verhouding basis/uitbreiding.

De algemene doelstellingen worden slechts beperkt geëvalueerd. Enkel voor drie vakattitudes bestaan er beoordelingscriteria alsook voor de presentaties. Deze beoordeling van presentaties is nog onvoldoende afgestemd op de algemene doelstellingen.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De leerbegeleiding is een voorbeeld van goede praktijk. De onderwijspraktijk speelt in op de noden van de leerlingen en wordt op basis van ervaringen consequent aangepast. Zo onderging het studiemateriaal enkele aanpassingen om het leerproces van leerlingen optimaal te ondersteunen. De contextgegevens en voorbeelden in het studiemateriaal zijn afgestemd op de studierichting.

In de klas heerst een positief leerklimaat. De vele actieve werkvormen ondersteunen het leerproces van de leerlingen. Hun kritisch denkvermogen wordt gestimuleerd door denkvragen en opdrachten. Het gebruik van eenvoudige, visuele modellen bevordert het inzicht in complexere concepten. Er is eveneens aandacht voor de interesses en de leefwereld van de leerlingen.

Conform de visie en de doelstellingen van de school rond 'Leer-krachtig evalueren' wordt evaluatie aangewend om leerlingen te begeleiden in hun leerproces. Noden van leerlingen worden onder andere in kaart gebracht via de mini-enquête op toetsen en examens. Dit leidt tot de nodige bijstellingen van de onderwijspraktijk. Er is gepaste aandacht voor leerstrategieën en voor remediëring.

Deskundigheidsbevordering

Vorming

Beginsituatieanalyse

Overleg

De vakgroep komt regelmatig samen en bespreekt dan verschillende topics, die grotendeels verband houden met de prioriteiten van de school. In het kader van afstemming zit de vakgroep chemie samen met de vakgroep apotheek. Bij de leraren chemie groeit ook het besef dat een overkoepelend overleg met de vakgroepen biologie en fysica noodzakelijk is om de gemeenschappelijke algemene doelstellingen uit de leerplannen kwaliteitsvol te realiseren.

3.1.1.9 Toegepaste chemie in tso derde graad Se-n-Se in de studierichting Apotheekassistent (leerplan 2011/038)

Voldoet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk zijn goed afgestemd op de leerplandoelstellingen. De leerbegeleiding is sterk en houdt rekening met een heel diverse doelgroep.

Onderwijsaanbod Onderstaande vaststellingen hebben betrekking op de subvakken analytische en organische chemie. Voor beide vakken geldt dat het aanbod voldoende afgestemd is op de leerplandoelstellingen en dat het evenwichtig is. Zoals verwacht vanuit het leerplan, is er voldoende samenhang met het vak apothek. Waar mogelijk en zinvol wordt een deel medicinale chemie aangebracht. De voorbeelden en de contexten van de vraagstukken illustreren dat het aanbod gericht is op de studierichting.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Ondanks de grote diversiteit van de doelgroep, slagen de leraren erin de leerplandoelstellingen te realiseren bij alle leerlingen door nadrukkelijk rekening te houden met de verschillende beginsituaties. Het is ook afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen en omvat slechts een beperkt aantal aangepaste uitbreidingsinhouden. De resultaten van de leerlingen bevestigen de afstemming op de doelgroep.

De integratie van de algemene doelstellingen in het aanbod zit goed. De labo-oefeningen en demoproeven, alsook de aandacht voor nauwgezetheid en veiligheid, voldoen aan wat het leerplan verwacht.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De lessen worden gegeven in een goed uitgerust vaklokaal, dat eveneens voorzien is van internetverbinding, beamer en computer. Deze worden op een gepaste manier ingezet. Chemie-applicaties worden gebruikt om leerlingen te ondersteunen in hun leerproces.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

De evaluatiepraktijk is transparant. De leerlingen worden op de hoogte gebracht van onder meer de verwachtingen van het vak, de criteria voor de vakattitudes, de puntenverdelingen en de examenleerstof.

De evaluatie is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. Ze omvat zowel kennis-, toepassings- als inzichtsvragen. Vrijwel alle vakgebonden leerplandoelstellingen komen evenwichtig aan bod. Uitbreidingsinhouden wegen niet door.

De algemene doelstellingen worden slechts beperkt geëvalueerd. Enkel drie vakattitudes worden geëvalueerd aan de hand van criteria. De vaardigheden worden nog niet meegenomen in de evaluatie.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De leerbegeleiding is een voorbeeld van goede praktijk. Er wordt heel gepast ingespeeld op de noden van de leerlingen en de onderwijspraktijk wordt op basis van ervaringen consequent aangepast. Het studiemateriaal bevat bijvoorbeeld een gedifferentieerd aanbod aan vraagstukken en opdrachten. Zowel leerlingen met bijna geen chemie-achtergrond als deze met een sterke achtergrond kunnen een keuze maken. Deze vraagstukken en opdrachten ondersteunen tevens de zelfwerkzaamheid van de leerlingen.

In de klas heerst een positief leerklimaat. De actieve werkvormen ondersteunen het leerproces van de leerlingen. Hun kritisch denkvermogen wordt gestimuleerd aan de hand van goed gekozen en doordachte opdrachten. Bovendien wordt rekening gehouden met het diverse publiek. Het gebruik van driedimensionale modellen bevordert het inzicht in de chemische leerinhouden.

Conform de visie en de doelstellingen van de school rond 'Leer-krachtig evalueren' wordt evaluatie aangewend om leerlingen te begeleiden in hun leerproces. Noden van leerlingen worden onder andere in kaart gebracht via de mini-enquête. Dit geeft aanleiding tot aanpassing van de onderwijspraktijk. Er is gepaste aandacht voor leerstrategieën en voor remediëring.

Deskundigheidsbevordering

Beginsituatieanalyse

Overleg

Vorming

De vakgroep komt regelmatig samen en bespreekt dan verschillende topics, die grotendeels verband houden met de prioriteiten van de school. In kader van afstemming zit de vakgroep chemie samen met de vakgroep apotheek. Bij de leraren chemie groeit ook het besef dat een overkoepelend overleg met de vakgroepen biologie en fysica noodzakelijk is om de gemeenschappelijke algemene doelstellingen uit de leerplannen kwaliteitsvol te realiseren.

3.1.1.10 Verzorgingstechnieken en voeding in het beroepsvoorbereidend leerjaar Decoratie-Verzorging-voeding (leerplan 2008/014)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De infrastructuur en de uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie. De evaluatiepraktijk is globaal genomen voldoende valide.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Het aanbod van leerplandoelstellingen voor verzorgingstechnieken en voeding is nagenoeg volledig. De meeste doelstellingen worden systematisch en met voldoende diepgang gerealiseerd. Er is een evenwichtige verdeling tussen kennis, vaardigheden en attitudes. De vakgroep ontplooit voldoende initiatieven zodat de leerlingen leren omgaan met een aantal dagelijkse zorgprocessen en hierbij de hygiëne en comfortbevorderende maatregelen leren toepassen. Bij de planning en uitvoering van de praktijkoefeningen respecteert de vakgroep doorgaans een stijgende moeilijkheidsgraad van zowel de basisprincipes en -technieken als van de werkorganisatie. Hierbij trachten de leraren de verantwoordelijkheid voor het zelfzorgproces geleidelijk van de leraar naar de leerling te verschuiven. Het lerarenteam zoekt doelbewust aansluiting met de visie op het beroepsvoorbereidend leerjaar als onthaal- en initiatiejaar. Via de keuze van de leerinhouden levert de vakgroep een bijdrage aan de totale persoonlijkheidsontwikkeling en aan de zelfredzaamheid van de leerlingen.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De vakgroep beschikt over voldoende middelen om de leerplandoelstellingen bij de leerlingen te realiseren. De infrastructuur en de uitrusting van de didactische keukens en van de vaklokalen voor zorg beantwoorden aan de minimale materiële vereisten. In de vaklokalen is apparatuur voor grootbeeldprojectie beschikbaar. De leraren wenden de ICT-uitrusting frequent aan tijdens de lessen.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De leerlingenevaluatie is globaal genomen voldoende valide en berust op taken, toetsen, observaties en beoordelingen van de praktijkopdrachten. De inhoud van de toetsen sluit aan bij het onderwijs- en leerproces en weerspiegelt doorgaans het verwachte beheersingsniveau. In de toetsen vertrekt men vaak vanuit concrete situaties waardoor de focus meer op inzicht en toepassing gericht is. In sommige toetsen zijn de vragen echter sterk kennisgericht. De taken zijn meestal duidelijk en focussen vooral op het opzoeken van documentatie. De evaluatie van de praktijkopdrachten is nog in volle ontwikkeling. De praktijkopdrachten peilen naar de beheersing van vaardigheden en vakattitudes. De evaluatie van de vakattitudes gebeurt aan de hand van een SAM-schaal met transparante criteria. Voor de evaluatie van de vaardigheden gebruikt de vakgroep zelfontwikkelde evaluatiefiches die zijn afgestemd op het leerplanconcept en de doelgroep. Deze fiches verschillen per leraar en bevatten vaak beoordelingscriteria die nog voor verfijning vatbaar zijn. Er is wel aandacht voor proces- en productevaluatie. De leerlingen worden gestimuleerd om via zelfreflectie of peerevaluatie hun werkpunten in kaart te brengen. Zij krijgen ondersteunende feedback over hun resultaten. De evaluatiepraktijk is dan ook voldoende gericht op het in kaart brengen van de handelingsbekwaamheid en de zelfredzaamheid van de leerlingen.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	In de lessen heerst een aangename leer- en werksfeer. Naast een goed leerklimaat is er ook een veilig stimulerend pedagogisch klimaat en kunnen leerlingen met problemen steeds bij hun leraar terecht. Het onderwijs- en leerproces is sterk leerlinggericht. De leraren houden rekening met de beginsituatie en de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen. De leraren ondersteunen de leerlingen door het inlassen van voortaken, verwerkingsopdrachten, individuele begeleiding en herhalingstaken. Kennis en inzicht wordt zoveel mogelijk vanuit de praktijk aangeboden. De keuze van de praktijkopdrachten en de coachende en gedifferentieerde aanpak stimuleren de betrokkenheid, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de leerlingen. Dit uit zich ook in een open onderlinge communicatie en een constructieve houding bij de leerlingen. Bij opdrachten en evaluatiebeurten krijgen de leerlingen voldoende informatie over wat van hen verwacht wordt en wat ze moeten kennen en kunnen. Vormen van zelfevaluatie en peerevaluatie op leerlingenniveau bevorderen de activiteit van de leerlingen. De evaluatiemomenten gaan gepaard met feedback en bijsturing, waar nodig. Dit gebeurt geïntegreerd in het onderwijs- en leerproces. Het cursusmateriaal bestaat uit zelfontwikkeld materiaal en leerboeken. Het gebruikte materiaal ondersteunt het leerproces van de leerlingen en is afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Het bevat opzoekings- en verwerkingsopdrachten. Voor belangrijke ondersteunende vaardigheden hanteert men duidelijke instructiebladen of werkfiches op basis van de OVUR-methode. Deze bieden de leerlingen een leidraad bij het zelfstandig leren uitvoeren van de opdrachten. Verwijzingen naar de actualiteit en de leefwereld van de leerlingen wakkeren de motivatie aan en bevorderen het bereiken van de leerplandoelstellingen. Studiebezoeken en projecten dragen bij tot een optimale verwerking van de leerinhouden.

Deskundigheidsbevordering De vakdeskundigheid, de leerbereidheid en de samenwerking zijn sterke punten van de vakgroep. De vakgroep komt zowel formeel als informeel op regelmatige basis samen. In de vakvergaderingen kreeg tot nu toe de leerplanstudie en het actualiseren van het cursusmateriaal veel aandacht. Momenteel zet de vakgroep in de bijsturing van de evaluatiepraktijk. De vakgroep volgde recent al een aantal vormen om trefbreed te evalueren. Zij beschikt over voldoende reflectief vermogen om de evaluatiepraktijk maximaal in overeenstemming te brengen met het leerplan en te verfijnen op basis van het uitwisselen van ervaringen.

Overleg

Vorming

3.1.1.11 Wiskunde in de eerste graad A-stroom en in tso tweede graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen 2006/005 en 2007/038)

Voldoet

De meeste leerplandoelstellingen komen evenwichtig en met voldoende diepgang aan bod. De evaluatie toont aan dat de leerlingen de eindtermen en leerplandoelstellingen in voldoende mate bereiken.

Onderwijsaanbod De leraren bieden nagenoeg alle leerplandoelstellingen evenwichtig en op een leerplangericht beheersingsniveau aan. Ze plannen de lessen nauwgezet en maken zinvolle horizontale afspraken met andere vakgroepen.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leraren besteden in de eerste graad echter onvoldoende aandacht aan volgende leerplandoelstellingen: technieken van schatten toepassen (eerste leerjaar doelstelling 1.2.10, eindterm 12), een perspectieftekening van een eenvoudig lichaam maken (eerste leerjaar doelstelling 2.11, eindterm 36) en spiegelen in een geijkt vlak t.o.v. de assen van een orthonormaal assenstelsel (eerste leerjaar doelstelling 3.6). In de tweede graad gaat veelal onvoldoende leestijd naar eerstegraadsfuncties en vergelijkingen van rechten (eerste leerjaar doelstellingen 1.6.1 tot 1.7.7, eindtermen 23 tot 25) en naar de representativiteit van een steekproef (tweede leerjaar doelstelling 3.1.1, eindterm 28).

In het licht van de grote (zij)instroom van leerlingen met schoolse achterstand, nemen deze kleine oneffenheden in het aanbod niet weg dat de leerplanrealisatie in zowel de eerste als de tweede graad een voorbeeld van goede praktijk is.

Uitrusting De klaslokalen voldoen aan de minimale materiële vereisten in het leerplan. Alle leraren beschikken over een beamer. Zij kiezen voor een efficiënte combinatie van digitale projectie en krijtbord. Zij integreren wiskundige software in de lessen als demonstratiemateriaal. De leraren zetten het digitaal leerplatform in ter ondersteuning van de leerbegeleiding. De leerlingen bereiken de ICT-verwachtingen in het leerplan. Zij maken frequent en functioneel gebruik van een rekentoestel.

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De examens en toetsen zijn representatief voor wat er in de klas gebeurt. De vragen zijn helder geformuleerd. Het beheersingsniveau is leerplangericht. De evaluatie is transparant. De examens en toetsen hebben een billijke lengte. De (nagenoeg) gemeenschappelijke examens in parallelklassen verhogen de objectiviteit. De vakgroep heeft ruime aandacht voor de evaluatie van vakattitudes. Via peer- en zelfevaluatie vergroot de vakgroep de breedte van de evaluatie.

De leraren bevragen alle vakgebonden vaardigheden (tekenvaardigheid, denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid, wiskundige taalvaardigheid, rekenvaardigheid), maar vaak ligt de klemtoon op rekenvaardigheid. In de eerste graad evalueren de leraren sporadisch ook niet-leerplangerichte kennisdoelen, wat niet conform de schoolvisie op evalueren is.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De lessen verlopen rustig en gestructureerd. De leraren hebben ruime aandacht voor de preventieve leerbegeleiding. Ze bieden stappenplannen en leerstrategieën aan. Ze besteden veel aandacht aan het gebruik van wiskundetaal, zowel in woorden als in symbolen. De communicatie met de leerlingen is stimulerend en motiverend. De vakdeskundigheid, het engagement en de warme professionaliteit van de leraren hebben een positieve invloed op het leerrendement en op de studiehouding. Een positief leerklimaat stimuleert de betrokkenheid van de leerlingen. Ze respecteren hun leraren en werken actief en constructief mee. De leraren maakten verticale afspraken over ict-gebruik. Om het enthousiasme en het probleemoplossend denken bij de leerlingen te stimuleren, neemt de school deel aan wiskundewedstrijden. Er zijn zinvolle aanzetten tot differentiërende, activerende en coöperatieve werkvormen.

Waar nodig kunnen de leerlingen tijdens de middagpauze een beroep doen op de leraren voor meer uitleg of extra oefeningen. Tal van remediëringsinitiatieven ondersteunen de leerlingen met studieproblemen. De vakgroep laat de curatieve leerbegeleiding over aan de professionaliteit van de individuele leraar. Hierdoor bestaan leraargebonden verschillen en zijn er goede praktijken die de vakgroep niet multipliceert.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De formele vergaderingen vult de vakgroep aan met veel spontane contacten in de leraarskamer. De vakgroepwerking heeft een positieve impact op de leerbegeleiding, maar vormt weinig meerwaarde op het vlak van kwaliteitsbewaking van het aanbod.

De leraren volgen regelmatig nascholingen. Ze multipliceren de input van individuele navorming. De impact ervan op de lespraktijk is weinig zichtbaar.

3.1.1.12 Wiskunde in tso derde graad in de studierichtingen Farmaceutisch-technisch assistent, Gezondheids- en welzijnswetenschappen, Sociale en technische wetenschappen (leerplan 2005/069)

Voldoet niet

Sommige leerplancomponenten komen niet of ruim onvoldoende aan bod. De evaluatie toont niet aan dat de leerlingen de eindtermen en leerplandoelstellingen in voldoende mate bereiken.

Onderwijsaanbod In het schooljaar voorafgaand aan de doorlichting boden de leraren volgende onderwerpen niet of ruim onvoldoende aan: periodiciteit en symmetrieën van reële functies (leerplan sectie 1.1, eindterm 10), veranderingen beschrijven en vergelijken met differentiequotienten (leerplan secties 1.2 en 1.3, eindterm 12) de kenmerken van de grafiek van $f(x) = \sin x$ en van de algemene sinusfunctie $f(x) = a \sin(bx + c) + d$ (leerplan sectie 1.4.2), machten met negatieve of rationale exponenten en n-demachtswortels (leerplan secties 1.5.1 tot 1.5.3) en logaritmen (leerplan sectie 1.5.4).

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De overige leerplandoelstellingen bieden de leraren evenwichtig en op een leerplangericht beheersingsniveau aan. Ze plannen de lessen nauwgezet en maken zinvolle horizontale afspraken met andere vakgroepen. In de studierichting Farmaceutisch-technisch assistent besteedt de vakgroep expliciet aandacht aan de wiskundige geletterdheid die nodig is tijdens stages in de farmaceutische sector.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De klaslokalen voldoen aan de minimale materiële vereisten in het leerplan. Alle leraren beschikken over een beamer. Zij kiezen voor een efficiënte combinatie van digitale projectie en krijtbord. Zij integreren wiskundige software in de lessen. De leraren zetten het digitaal leerplatform in ter ondersteuning van de leerbegeleiding. De leerlingen bereiken de ICT-verwachtingen in het leerplan. Zij maken frequent en functioneel gebruik van een rekentoestel.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

Omdat de niet-aangeboden doelstellingen ontbreken in de toetsen en examens, is de evaluatie onvolledig. Door het ontbreken van de puntenverdeling op toetsen en examens, is de evaluatie onvoldoende transparant.

De examens en toetsen zijn wel representatief voor wat er in de klas gebeurt. De vragen zijn helder geformuleerd. Het beheersingsniveau is leerplangericht. De examens en toetsen hebben een billijke lengte. De (nagenoeg) gemeenschappelijke examens in parallelklassen verhogen de objectiviteit. De vakgroep heeft ruime aandacht voor de evaluatie van vakattitudes. Via peer- en zelfevaluatie vergroot de vakgroep de breedte van de evaluatie.

De leraren bevragen alle vakgebonden vaardigheden (tekenvaardigheid, denken en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid, wiskundige taalvaardigheid, rekenvaardigheid), maar vaak ligt de klemtoon op rekenvaardigheid. Sporadisch evalueren de leraren niet-leerplangerichte kennisdoelen, wat niet conform de schoolvisie op evalueren is.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De lessen verlopen rustig en gestructureerd. De leraren hebben ruime aandacht voor de preventieve leerbegeleiding. Ze bieden stappenplannen en leerstrategieën aan. Ze besteden veel aandacht aan het gebruik van wiskundetaal, zowel in woorden als in symbolen. De communicatie met de leerlingen is stimulerend en motiverend. De vakdeskundigheid, het engagement en de warme professionaliteit van de leraren hebben een positieve invloed op het leerrendement en op de studiehouding. Een positief leerklimaat stimuleert de betrokkenheid van de leerlingen. Ze respecteren hun leraren en werken actief en constructief mee. De leraren maakten verticale afspraken over ict-gebruik. Om het enthousiasme en het probleemoplossend denken bij de leerlingen te stimuleren, neemt de school deel aan wiskundewedstrijden. Er zijn zinvolle aanzetten tot differentiërende, activerende en coöperatieve werkvormen.

Waar nodig kunnen de leerlingen tijdens de middagpauze een beroep doen op de leraren voor meer uitleg of extra oefeningen. Tal van remediëringsinitiatieven ondersteunen de leerlingen met studieproblemen. De vakgroep laat de curatieve leerbegeleiding over aan de professionaliteit van de individuele leraar. Hierdoor bestaan leraargebonden verschillen en zijn er goede praktijken die de vakgroep niet multipliceert.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De formele vergaderingen vult de vakgroep aan met veel spontane contacten in de leraarskamer. De vakgroepwerking heeft een positieve impact op de leerbegeleiding, maar vormt weinig meerwaarde op het vlak van kwaliteitsbewaking van het aanbod.

De leraren volgen regelmatig nascholingen. Ze multipliceren de input van individuele navorming. De impact ervan op de lespraktijk is weinig zichtbaar.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Dit onderzoek heeft betrekking op de gebouwen waar de lessen van de eerste, tweede en derde graad plaats vinden, maar gaat niet over de gebouwen van het hoger beroepsonderwijs verpleegkunde.

De school gaat op een systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles en risicoanalyses uitvoert, maar ook inspraak van het personeel mogelijk maakt. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van de leerlingen en het personeel.

De werkwijze van de school toont aan dat ze gebruik maakt van de analyses van deskundigen en dat ze rekening houdt met de opmerkingen van personeel en leerlingen. Opgemerkte tekorten neemt ze op in de plannen die de beheersing ervan regelen. De uitwerking van het plan is concreet, doelgericht en planmatig met een duidelijk beeld van het vereiste budget. Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, andere verbeteringen zijn gepland. De school heeft aandacht voor maatregelen die, in afwachting van een oplossing ten gronde, de situatie minimaal verbeteren. Deze aandacht toont aan dat de school proactief handelt. Dit leidt tot een cultuur waarbinnen iedereen zich aangesproken voelt om op eigen niveau bij te dragen aan de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leer- en werkomgeving op de verschillende locaties waarvan de school gebruikmaakt.

De schoolleiding levert voortdurend inspanningen tot het verbeteren en verfraaien van de infrastructuur en heeft hierbij aandacht voor het veiligheidsaspect. Investerings in uitrusting en infrastructuur maken systematisch deel uit van de begroting. De preventieadviseur is betrokken bij de indienststelling van risicovolle arbeidsmiddelen maar onvoldoende bij de aankoop. Zo tekent de preventieadviseur de bestelbonnen niet.

Uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de interne dienst en de externe dienst blijken er enkele tekorten te zijn opgemerkt op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid en gezondheid en hygiëne. Zo bevat het keuringsverslag van de elektrische installaties nog enkele opmerkingen. Experts van de scholengroep zoeken mee naar een oplossing ten gronde. De tekorten uit het brandweerverslag werkte de school al weg. De school stelde zelf vast dat ze slechts over de helft van het nodige aantal meisjestoiletten beschikt. Dit geeft aanleiding tot drukte aan de toiletten, maar niet tot lange wachtrijen. De school nam dit op als prioriteit in haar globaal preventieplan. Verder is de school zich ervan bewust dat de buitenspeelplaats te klein is. Dit is door de inplanting van het schoolgebouw niet eenvoudig op te lossen. De school compenseert dit door voldoende goed verlichte en verluchte binnenruimtes open te stellen voor de leerlingen.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting niet alle lokalen van de school. De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkte.

Tijdens het bezoek ter plaatse kwamen volgende verbeterpunten tot uiting. De vluchtweg is onvoldoende aangeduid in het expressielokaal en aan het lokaal van de werkmannen in de kelder. In de fietsberging bevindt zich brandbaar materiaal. In het techniek lokaal staat een elektrische figuurzaag zonder bescherming die niet in dienst is genomen door de preventieadviseurs. Op verschillende plaatsen zorgen verzonken tapijten voor valgevaar. Op enkele plaatsen ontbreekt een duidelijke bewegwijzering/plaatsaanduiding. De school maakt gebruik van de sporthal van een andere school van dezelfde scholengroep. De sporthal kan moeilijk verlucht worden en de muren zijn beschadigd waardoor de bezetting loskomt.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoorde en beheerst, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school heeft een duidelijke en onderbouwde visie op evaluatie die ingebed zit in haar pedagogisch project en die participatief tot stand kwam. Ze profileert zich als een school die de persoonlijke ontwikkeling en leerwinst voor elke leerling nastreeft. Ze stemt haar beleid volledig af op haar doelpubliek, dat bestaat uit heel wat instromende leerlingen met schoolse achterstand. De school ziet evalueren als een hefboom om te leren. Haar doel is een 'leerkrachtig' evaluatiebeleid en haar strategie 'breed evalueren'.

De school concretiseert haar visie in vier grote actiepunten, die ze verder opsplijt in zestien concrete en meetbare doelstellingen. Deze laatste vormen, uitgewerkt als actietabel, een duidelijke en efficiënte leidraad voor de verschillende vakgroepen en leraren. De acties en de doelstellingen benadrukken het belang dat de school hecht aan evaluatie als onderdeel van een leerproces en de betrokkenheid van de leerlingen erbij. Ze bevestigen ook de aandacht van de school voor de brede ontwikkeling van leerlingen en de afstemming van de evaluatie op de leerplannen. Het evaluatiebeleid dat de school voert, is voldoende doelgericht om leerlingen te kunnen oriënteren en attesteren.

Ondersteuning Op schoolniveau zijn er naast de uitgewerkte actietabel 'Leerkrachtig evalueren', duidelijke afspraken rond de verdeling van punten over dagelijks werk en examens, het gewicht in de evaluatie van vakattitudes en de manier van evalueren bij de verschillende onderwijsvormen. Deze afspraken zijn conform de richtlijnen vanuit de scholengemeenschap. Aanpassingen kunnen enkel na onderhandeling op scholengemeenschapsniveau, wat verdragend werkt en beperkte flexibiliteit geeft. In het schoolreglement en de beleidsdocumenten zijn de afspraken en richtlijnen met betrekking tot het evaluatieproces, de deliberatie, de rapportering en de attestering opgenomen.

Een werkgroep 'Breed evalueren', die bottom-up groeide vanuit vrijwilligers, ondersteunt de vakgroepen efficiënt in de realisatie van de concrete doelstellingen uit de actietabel. Deze ondersteuning op maat van de leraren en de visie van de school, concretiseert zich in evaluatie- en reflectie-instrumenten, kijkwijzers, workshops voor en door leraren van de school, individuele nascholingen, uitwisselingen van expertise in de vakgroepen, ondersteunende klasbezoeken en pedagogische studiedagen.

Voor leerlingen voorziet de school in een brede waaier van doelgerichte ondersteuning met inbegrip van compenserende maatregelen. De verwevenheid van evaluatie en leerbegeleiding is een evidentie voor de school. Dergelijke aanpak sluit goed aan bij het leerlingenpubliek. De doelstellingen binnen de actietabel 'Leer-krachtig evalueren' omvatten remediëren, differentiëren en zelf- en peerevaluatie. De werkgroep 'Breed evalueren' anticipeert vrij consequent op noden van leraren hieromtrent.

De focus van de school op de totale persoonlijkheid toont zich in de bijzonder sterke aandacht voor schoolattitudes, die ze samenvatte in het woord 'S.T.E.R.K.'. Met de introductie van het SODA-attest (Stiptheid, Orde, Discipline, Attitude) doet de school een goede en zinvolle inspanning om de leerlingen meer bewust te maken van het belang van attitudes in arbeidsomstandigheden.

Doeltreffendheid De efficiënte aanpak van de werkgroep 'Breed evalueren' bevestigt een schoolcultuur van doelgericht plannen van acties en bijsturen op basis van bevragingen bij leraren, directie, leerlingen en ouders. Voorbeelden hiervan zijn de aangepaste aanpak van de remediëringstoetsen, de bijkomende studiedag rond de afstemming van evaluatievragen op leerplandoelstellingen. De school kan zich terecht een lerende gemeenschap noemen, ook al beseft de werkgroep dat er nog verschillende snelheden binnen het schoolteam zijn. Het proces tot het bereiken van een 'leer-krachtig' evaluatiebeleid is nog niet af.

Het effect van het evaluatiebeleid toont zich in het dalend aantal C-attesten in de eerste graad. De gegevens over attesten brengt de school zorgvuldig in kaart om aanpassingen in aanpak te onderbouwen of effecten na te gaan. Deze kwaliteitsvolle aansturing van de eigen onderwijsvernieuwing manifesteert zich ook in de recentste initiatieven van de werkgroep 'Breed evalueren'. Op basis van een bevraging van oud-leerlingen worden acties opgezet om leerlingen meer onderzoeks- en informatievaardig te maken.

Uit het kwaliteitsonderzoek blijkt dat de 'Leer-krachtige' visie op evalueren doordringt tot op het niveau van de vakgroepen en de individuele leraren. Echter niet alle doelstellingen uit de actietabel worden even kwaliteitsvol nagestreefd. Het directieteam past nog niet op alle doelstellingen een afdoende kwaliteitscontrole toe. De makkelijk te evalueren doelstellingen zoals de vermelding van remediëringresultaten in het elektronisch puntensysteem, vormen geen probleem. De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen is wisselend en afhankelijk van individuele leraren. De evaluatiepraktijk is daarnaast niet in alle vakken voldoende gelijkgericht of afgestemd op de verwachtingen van het beleid rond formatieve evaluatie. De evaluatiegegevens, gecombineerd met de zelfreflectie van de leerlingen, sturen wel de remediëring in alle onderzochte vakken.

De school staat open voor deelname aan externe evaluaties. Voorbeelden hiervan zijn de deelname aan een externe bevraging over het evaluatiebeleid en het PISA-onderzoek. Dit laatste lag onder meer aan de basis van de sterke gerichtheid van de school op 'leer-krachtig' evalueren.

Ontwikkeling De evaluatiepraktijk was de laatste jaren onderwerp van doelgerichte ontwikkelingen en onderwijsvernieuwing. De opstart van een werkgroep ‘Breed evalueren’ en daarbij aansluitend de ontwikkeling van de visie, zorgde voor een bredere gedragenheid van het evaluatiebeleid. Enkele jaren geleden stapte de school ook in een nascholingsproject rond gedifferentieerde onderwijspraktijk. Dit project bracht de school in een stroomversnelling wat de aanpak van evaluatie en de ontwikkeling van een krachtige leeromgeving betreft. Het directieteam geeft terecht aan dat het bewustzijn van het team voor ‘leerkrachtig’ evalueren is toegenomen. Uit het kwaliteitsonderzoek blijkt dat verschillende acties al een groot draagvlak hebben, maar niet alle doelstellingen zijn bereikt.

4.2 Aanvangsbegeleiding

Doelgerichtheid Wegens de grote instroom van nieuwe leraren is aanvangsbegeleiding een prioriteit voor het beleid. Het directieteam vindt het belangrijk om de nieuwe leraren en stagiairs een coaching aan te bieden zodat ze kunnen ingroeien op de school. De school heeft hiervoor een breed opgevat begeleidingstraject uitgewerkt dat kadert in de ruimere visie over professionalisering.

Ondersteuning Diverse initiatieven ondersteunen de kwaliteitsvolle begeleiding van startende leraren, interimarissen en stagiairs. De school organiseert een onthaaldag met rondleiding, er bestaat een kwaliteitsvol elektronisch vademecum en er zijn en aantal plenaire overlegmomenten voor de starters. Verder krijgt iedere nieuwe leraar ondersteuning op maat aangeboden. Dit gebeurt aan de hand van lesbezoeken of vraaggestuurd.

De administratieve en pedagogisch-didactische begeleiding gebeurt door de mentoren, die tevens optreden als vertrouwenspersoon. De vakgroep ondersteunt de nieuwe leraren op vakinhoudelijk vlak. De directie staat in voor de evaluatie van de nieuwe leraren. De starters stellen een persoonlijk ontwikkelingsplan op met het oog op verdere professionalisering. De directie en mentoren maken duidelijke afspraken met de leraren in verband met het begeleidingstraject en de evaluatieprocedure.

Doeltreffendheid De meeste starters voelen zich goed onthaald en integreren vlot. De schoolcultuur van collegialiteit en openheid wordt als een troef bestempeld. Frequente informele contacten met collega's en directie dragen hier in sterke mate toe bij. In sommige vakgroepen is de begeleiding op vakinhoudelijk niveau voor verbetering vatbaar. De schoolleiding is zich hiervan bewust en heeft dit opgenomen als aandachtspunt in de werking.

De effecten van de begeleidingsinitiatieven worden onderzocht in de context van de algemene kwaliteitszorg. De nieuwe leraren krijgen de kans om een enquête in te vullen na het eerste jaar op school. In juni 2015 werd er een SWOT-analyse gemaakt door de werkgroep Kwaliteitszorg. De aandachtspunten hebben aanleiding gegeven tot bijstellingen zoals het beter ondersteunen van starters bij het klasmanagement, het verbeteren van de communicatie en de ondersteuning van nieuwe leraren in het gebruik van het elektronisch platform.

Ontwikkeling De mentoren hebben beiden een opleiding gevolgd. Ze volgen ook regelmatig bijkomende navorming. Op dit ogenblik volgen drie andere personeelsleden de opleiding tot mentor.

De school heeft een pioniersrol in de scholengroep bij het uitwerken van het vademecum voor nieuwe leraren.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De schoolleiding bestaat uit een directeur en een adjunct-directeur. De directeur focust op het algemeen beleid en het personeelsbeleid, terwijl de adjunct-directeur de rol van pedagogisch directeur opneemt. Via dagelijks informeel overleg volgen zij hun complementaire taakverdeling op. Het organisatorisch sterke directieteam kiest voor een toegankelijk leiderschap met actieve participatie van diverse werkgroepen. Op deze manier slaagt de schoolleiding erin een ruime groep personeelsleden te motiveren en te mobiliseren voor de brede waaier initiatieven en activiteiten binnen de school.

De technisch adviseur coördinator (TAC), de voorzitter van de pedagogische raad, de graadcoördinatoren en de leerlingbegeleiders ondersteunen het directieteam inhoudelijk en organisatorisch in hun dagelijks bestuur. De logistieke ondersteuning is in goede handen bij een betrokken en efficiënt team opvoeders en secretariaatsmedewerkers. De graadcoördinatoren en leerlingbegeleiders staan, vanuit een positie van vertrouwen, op hun terrein in voor de invulling en de uitvoering van de beleidslijnen. Maandelijkse overlegmomenten met het directieteam versterken de motivatie en de gelijkgerichtheid van dit middenkader. De talrijke werk- en vakgroepen dragen met een toenemende mate van zelfsturing bij aan het schoolbeleid.

Voor alle personeelsleden werkte het directieteam een geïndividualiseerde functiebeschrijving uit. Zij vormt, samen met het persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) van het personeelslid, de basis voor de functioneringsgesprekken die op regelmatige tijdstippen plaatsvinden. Het vormt voor de schoolleiding nog een uitdaging de brede inzet van het schoolteam consequent te valoriseren.

Visieontwikkeling De schoolleiding heeft in samenwerking met het personeel een visie uitgetekend op nagenoeg alle facetten van de schoolwerking. Die visie is het resultaat van een traject dat een of meerdere werkgroepen aflegden. Veelal concretiseert het schoolteam de visie in beleidsplannen met operationele doelstellingen en afgebakende acties. De jarenlange ervaring met gelijke onderwijskansen (GOK) is een inspiratiebron geweest om de huidige schoolwerking uit te tekenen. Het ontwikkelwerk getuigt van zin voor reflectie en van veranderingsbereidheid om nieuwe onderwijstendensen af te wegen en te implementeren. Af en toe houdt de schoolleiding echter onvoldoende bewust rekening met de onderwijsregelgeving.

De aanmoedigende en ondersteunende houding van de leraren en het ondersteunend personeel toont aan dat de schoolvisie, die de zorg voor iedere leerling beklemtoont, gedragen wordt door het personeel. Haaks op deze authentieke zorgcultuur, staan de lessenroosters die eerder gericht zijn op het comfort van de leraren dan op de spreiding van oefenkansen voor de leerlingen.

Besluitvorming Het schoolbeleid overlegt met de diverse verplichte participatieorganen. Het basiscomité, de schoolraad, de ouderraad en de pedagogische raad functioneren actief. De officieel opgelegde participatiestructuur wordt aangevuld met een ruim aantal niet-verplichte vergaderingen met het middenkader en allerlei werkgroepen. Tijdens personeelsvergaderingen heeft het volledige korps een stem bij veranderingsinitiatieven.

De overlegcultuur tussen alle betrokkenen is sterk voelbaar op zowel organisatorisch als op conceptueel vlak. Enkele beslissingen op niveau van de scholengemeenschap doorkruisten het overigens zeer participatieve besluitvormingsproces en daardoor ook de transparantie van de participatie.

Kwaliteitszorg De school verzamelt systematisch kwalitatieve en kwantitatieve context-, input-, proces- en outputgegevens met het oog op schoolontwikkeling. Hiervoor werkt de school samen met de pedagogische begeleidingsdienst en andere externe partners. Om de ruime aandacht voor kwaliteitszorg te ondersteunen stelde de directie een kwaliteitscoördinator aan. De verzamelde informatie vormt consequent aanleiding tot een SWOT-analyse en zo nodig tot verbeteracties. Het schoolteam slaagt erin verschillende aspecten van de schoolwerking te borgen of bij te sturen door vanuit functionele onderzoeksvragen informatie te verzamelen en te analyseren, de resultaten van de analyse te interpreteren, op basis daarvan acties te ondernemen en die te evalueren. Deze datageletterde aanpak is een voorbeeld van goede praktijk.

De leraren delen positieve ervaringen op het vlak van activerende werkvormen en breed evalueren regelmatig via workshops tijdens de middagpauze. Dit maakt de ontwikkelingsbereidheid van het schoolteam zichtbaar. Bij grotere pedagogisch-didactische beleidsinitiatieven volgt het directieteam de implementatie op via klasbezoeken en feedbackgesprekken met alle leraren.

De schoolleiding legt de verantwoordelijkheid voor de leerplanrealisatie bij de leraren. Niet alle leraren reflecteren even doelgericht over hun pedagogisch-didactisch handelen. Daardoor zijn er op vlak van de leerplangerichtheid van het aanbod en van de evaluatiepraktijk verschillende snelheden. De huidige opvolgingsinitiatieven door het directieteam bieden onvoldoende garanties voor de bewaking van de leerplanrealisatie.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen.
- De leerplanrealisatie voor toegepaste chemie in tso derde graad in de studierichting Apotheekassistent.
- De leerplanrealisatie voor wiskunde in de eerste graad A-stroom en in tso tweede graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen.
- De portfolio als ondersteuning voor de leerplanrealisatie in bso tweede graad in de studierichting Verzorging-voeding.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De warme professionaliteit en het engagement van de personeelsleden.
- Het motiverend en gestructureerd leer- en leefklimaat.
- De brede zorg voor de leerlingen.
- De doelgerichte ontwikkelingsdynamiek met betrekking tot het evaluatiebeleid.
- De evaluatie als hefboom voor de leerbegeleiding.
- De systematische aandacht voor de school- en vakattitudes en de evaluatie ervan.
- De aanvangsbegeleiding van nieuwe leraren.
- De verschillende initiatieven met betrekking tot de deskundigheidsbevordering.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het doelgericht nastreven van het opvoedingsproject.
- De actieve participatie van diverse werkgroepen in het schoolbeleid.
- De coachende aansturing van het middenkader.
- De systematische aandacht voor de kwaliteitszorg op schoolniveau.
- De datageletterdheid.
- De openheid voor externe ondersteuning en evaluatie.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het respecteren van de onderwijsreglementering.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De lessenroosters afstemmen op een optimale leerplanrealisatie.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het systematisch bewaken van de leerplanrealisatie.
- Het valoriseren van het engagement van het schoolteam.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor biologie en toegepaste biologie in tso tweede graad in de studierichting Techniek-wetenschappen.
- De leerplanrealisatie voor huishoudkunde in tso derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen.
- De leerplanrealisatie voor wiskunde in tso derde graad in de studierichtingen Farmaceutisch-technisch assistent, Gezondheids- en welzijnswetenschappen, Sociale en technische wetenschappen.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'
- omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Techniek-wetenschappen	biologie	toegepaste biologie
Graad 3 TSO Farmaceutisch-technisch assistent	wiskunde	
Graad 3 TSO Gezondheids- en welzijnswetenschappen	wiskunde	
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen	wiskunde	huishoudkunde

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **26-02-2019** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Bart WINDELS de inspecteur-verslaggever	Stefaan CROONEN de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	